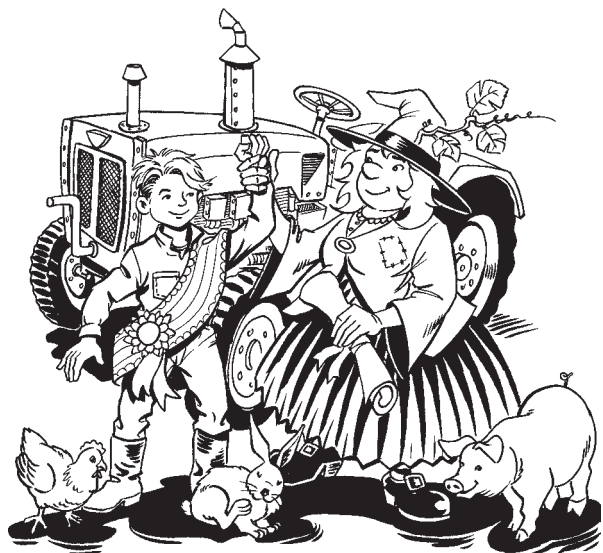

Jasna Markuš

NIKOVA ČAROBNA FORMULA

Jurka Burka in mlade brihte 5

Založba Pivec

2012

Nedolgo nazaj je bil Niko še v domači hiši. Petkov popoldan mu je minil, kot bi pihnil. Pred njim je bil s prazničnim ponedeljkom podaljšan vikend in zelo se ga je veselil. Z mamico in očijem bodo odpotovali k teti na morje, kjer se bo lahko skoraj cele tri dneve družil z bratranci in s sestričnimi, se potepal, lovil ribe, se igral in zabaval. Niko je bil z glavo že ves dan na počitnicah. Misli na šolske naloge, ki naj bi jih pred odhodom opravil, kot je obljubil mami, je vztrajno potiskal na stran. Z nekaterimi je odlašal že skoraj ves teden in nabralo se mu jih je toliko, da sploh ni več vedel, kje bi začel. V resnici se mu tudi ni dalo, zato raje niti poskusil ni. Namesto računskih vaj si je moral nujno zavrteti nekaj zgoščenk s priljubljeno glasbo in izbrati tiste, ki jih bo nesel s seboj. Še več časa mu je vzelo brskanje po kleti. Da bi našel svojo ribiško opremo, je bilo treba pretakniti številne škatle in skoraj v vsaki se

je skrivalo kaj tako zanimivega, kar si je bilo vredno podrobneje ogledati. V primerjavi s tem se mu je sestavljanje plakata o prehranjevanju živali, ki bi ga moral narediti za šolo, zdelo veliko bolj dolgočasno. Kaj šele prebiranje snovi o zgodovinskih obdobjih ali učenje pesmice na pamet! Dovolj zahtevno je bilo za Nika že to, da je iz omare izvlekel spodnje perilo, majice in športne hlače, iz klobčiča nogavic sestavil štiri ujemajoče se pare, na podstrešju poiskal svojo potovalko in nepremočljive škornje ter h kupu, ki se je grmadil na tleh, zložil kovček z družabnimi igrami, loparje za badminton in vodno pištolo. Ko je končal in se ozrl naokoli, če je morda kaj pozabil, ga je nenadoma spreletelo. Njegova soba je bila še hujša kot zjutraj, ko je mami malodane prisegel, da jo bo do večera temeljito pospravil.

»Uf, zdaj pa res zgleda, kot da bi vanjo treščila bomba,« se je zgrozil in istočasno zaslišal škrtanje ključa v vhodnih vratih.

»Zdravo, Niko! Doma sem!« je zaklicala mama, ki je pravkar vstopila v vežo. »Kje si?«

»Oh joj, samo da ne pride noter,« je panično pomislil Niko, se urno pognal iz sobe in zaloputnil za seboj. Narejeno veselo je pritekel do mame, ki si je v hodniku slačila jakno. »Tu sem! Stvari sem si pripravljaj. Kako si?«

»Ah, sem zdelana, ves popoldan smo imeli sestanke, zato sem pozna, oprosti. Ati pride še kasneje ...« Z roko si je utrujeno šla skozi lase, globoko vdihnila, nato pa se ji je obraz razvedril. »Hvala bogu, da je vikend!« Stopila je k Niku, ga objela in zazibala v svojem naročju. »To se bomo imeli lepo, boš videl, komaj čakam! Pa ti?«

»Ja, tudi! Ful bo super! Veš, skoraj čisto vse sem ...«

»Oh, res?! Tako si bil priden? No, krasno, če si naredil vse naloge!« ga je z navdušenjem prekinila mama, ki je povsem napačno sklepala, kaj ji je hotel povedati. »Torej jih bova kar zdaj pregledala. Saj bova hitro gotova, a ne? Samo preoblečem se in pridem k tebi. Večerjali bomo potem, vsi skupaj ...«

Odbrzela je proti spalnici, Niko pa je okamnel sredi veže.

»Groza, groza,« se mu je podilo po glavi, »narobe je razumela ... Joj, to bo jezna ...« Ne da bi vedel, kaj naj stori, je stekel nazaj v sobo, se vrgel na kolena in začel brezglavo razkopavati po nakopičenih stvareh. Nekje bi vendarle morala biti njegova šolska torba ...

»Niko! Ja kaj pa je to?!« Ogorčenje v maminem glasu ga je polilo kot hladna voda. Ozrl se je kvišku. Mama je stala med podboji odprtih vrat in z nejevero strmela v razdejanje, ki se ji je prikazalo pred očmi.

»Eee ... eee ... pa saj nihče ne more istočasno pakirati in pospravljati! To se res ne da! Niti superman ne bi uspel,« se je hitro znašel Niko. Takoj je pomirjujoče dodal: »Obljubim, da bo, preden gremo, kot iz škatlice ...«

Mama je zavzdihnila: »Oh, Niko, kaj se nismo zmenili, da si boš počistil danes, prtljago pa pripravil zjutraj? Sem ti povedala, da morava z atijem dopoldne še v mesto po

opravkih in da pred eno ne bomo krenili od doma. Čisto dovolj časa bi imel ...«

»Nisem rekel, da ne. Ampak če bi sobo pospravil že danes, bi bila jutri, ko bi vse spakiral, spet razmetana in bi moral še enkrat ...«

»No, dobro, ti brihta,« je popustila mama. »Glavno, da si za šolo vse opravil. Zdaj pa vzemi stvari in greva v moj kabinet. V takšnem svinjaku pač ne moreva delati.« Zasukala se je in njeni natikači so odtopotali na drugo stran hiše.

»Torba, torba, torba ...« je ponavljal Niko in se še zmeraj na kolenih plazil po sobi. Končno jo je odkril pod posteljo. Pograbil jo je in skočil pokonci. Takoj jo je spet odložil. Porodila se mu je ideja. »Kaj če rečem, da sem jo izgubil in se zato nisem mogel učiti ...« Začel se je razgledovati okoli sebe, a ga je navdušenje v trenutku minilo. »Ah, ne, temu ne bi nasedla in tukaj torbe nimam kam skriti, da je ne bi našla!« Že ga je prešinila nova domislica. »Hm, morda bi lahko pokvaril

ključavnico, da se ne bi dala odpreti! Ja, ja!
To je rešitev! Ne bosta mi mogla dokazati, da sem zanalašč ...« Počepnil je k torbi, razklenil kovinsko zapiralo in se poglobil v sistem zapiranja. Obračal ga je med prsti in tuhtal.
»Ko bi le vedel, kako naj ...« Mamin nestrpen klic, ki je prihajal iz kabineta, ga je zdramil iz razmišljanja.

»Niko! Niko! Kje hodiš?! Čakam te!«

Niko bi se najraje potuhnil in kar preslišal, toda vedel je, da bo potem mami prišla ponj.
»Že greeem, saj že greeem ...« je zateglo zaklical nazaj, ponovno zaprl torbo, jo prižel pod pazduho in se vdan v usodo odvlekel po hodniku.

Na pragu mamine delovne sobe je neodločno obstal. Mama je sedela za svojo veliko pisalno mizo in prekladala kupe papirjev na desno od sebe, da bi naredila prostor za njegove zvezke in knjige. »Mamiiii, nekaj ti moram povedati ...« je skrušeno začel, a mama se ni dala motiti.

»Daj, ne obiraj se, stopi že noter!« je rekla, ne da bi dvignila pogled. Nato se je

iztegnila in k levi strani mize pritegnila še drugi stol. Z roko mu je nakazala, naj pride bliže. Niko se je naposled le premaknil in zasedel ponujeno mesto. Torbo, še zmeraj zaprto, je stiskal na kolenih.

Ko je mama na mizi končno naredila red, se je pričakujoče obrnila k njemu in se mu spodbudno nasmehnila: »No, zdaj pa mi le pokaži naloge in povej, kaj te muči.«

Niko je povetil oči in jih zapičil v vzorec na parketu. »Eeee, veš, eeee ... danes mi ni šlo najbolje, eee, nisem mogel, eee ...« je momljal, kot da bi imel polna usta žgancev.

»Niko, nehaj mencati!« ga je strogo zaustavila mama. Privzdignila mu je brado in ga prisilila, da jo pogleda: »O čem govoriš? Sploh te ne razumem!« Njen glas je bil kar za nekaj odtenkov višji in čelo za precej gubic bolj nagrbančeno.

Niko je sprevidel, da mu ne preostane drugega, kot da pride z resnico na dan. Globoko je zajel sapo: »Nič še nisem naredil za šolo,« je izdaval in se takoj začel izgovarjati,

»grozno težko je, veš, pa ful dosti imam ... sam res ne znam ... Sem mislil, da bova raje skupaj ...«

Mama je najprej prebledela, nato so se ji na dekolteju pojavile rdeče lise in v očeh se ji je nevarno zabliskalo. Potem je zarobantila: »Kaj praviš?! Sploh se nisi lotil? Pa da je težko, grozno, veliko! Štiri preproste šolske naloge! Tebi se še sanja ne, kaj je težko! In čisto sam si si kriv, da se ti je nabralo. Zakaj pa ne delaš sproti?! Vsak dan sem te opozarjala! Ampak ti seveda nič! Gospodič je prelen, da bi opravil svoje edine obveznosti, ki jih ima. Zmeraj dobiš, kar ti šine v glavo, od sebe pa ne daš ničesar. Misliš, da bom po celem dnevu garanja trošila energijo še za tvoje naloge?! To si se krepko zmotil! Midva z atijem sva svoje šole končala! In to sama, z veseljem in brez pomoči! Kaj tebi res ni jasno, da se učiš zase in ne za naju?!«

Ob viharju očitkov je Niko vse bolj lezel vase in pohlevno čakal, da se nevihta poleže. Kmalu se je mamin bes sprevrgel v žalost. »Dovolj si star, Niko, da bi se lahko zavedal,

kako pomembna je šola. Brez izobrazbe ne prideš nikamor. Dobiti službo danes ni hec ... Samo najboljši se prebijejo ... Moral bi biti nadvse hvaležen, da sploh lahko hodiš v šolo in se učiš ... Milijoni otrok po svetu niso te sreče in nobene prave prihodnosti nimajo ... Tebi pa je vse na zlatem pladnju prineseno ... V mojih časih še zdaleč ni bilo tako ... Da sem jaz lahko šla študirat, sta se babi in dedi marsičemu odrekla, pa tudi sama sem zraven šole ves čas delala in pomagala doma na kmetiji ... Prej kdaj je bilo še huje ... Tvoj pradedek na šolo niti pomisliti ni upal, čeprav si je neznansko želel ... Kar predstavljaš si, komaj sedem let je bil star, ko je že moral oditi za hlapca, s trebuhom za kruhom.«

Niko je izpod spuščениh vek poškilil proti mami. Kot že velikokrat v podobnih situacijah je zajadrala v preteklost in zgodbo, ki je običajno sledila, je dobro poznal. Kljub slabi vesti se mu je ni dalo poslušati še enkrat, pa tudi pošteno mu je že krulilo v želodcu, ker popoldan ni ničesar malical. »Jaaa, saj vem, no, sem že stokrat slišal ...« je naveličano

zamrmral in prekinil njen monolog. Upal je, da se je mami dovolj ohladila in se bo končno preusmerila na to, kako bosta zadevo rešila. A se je krepko uštel. Namesto zatišja je sledil novi plaz jeze.

»Vem, da si! Res si! Ampak se te, žal, ni nič prijelo. Sama lenoba te je! Cele dneve gledaš v zrak in niti s prstom ne migneš. Dovolj te imam! Tvoje malomarnosti ne bom več podpirala. Če hočeš za vedno biti tepček, kar bodi!« Mama se je obrnila proč in z ihto začela razporejati svoje papirje nazaj na prejšnje mesto. Po nekaj trenutkih mučne tišine je rezko vprašala: »Samo to mi še povej, Niko, kako sploh misliš, da si boš v življenju kaj ustvaril? Brez šol, brez znanja, brez delovnih navad ... Prav hitro se ti lahko zgodi, da boš celo lakoto tolkel ...«

»Pa kaj! Bom pač tudi jaz šel za hlapca!« je stegnil jezik v obrambo, prepričan, da mami zelo pretirava.

»A res?! Hlapec bi rad bil?!« Mamo je

dobesedno privzdignilo in sunkovito je vstala izza mize. »Krasno kariero si si izbral!« se je posmehnila. »Ja kdo pa dandanes sploh potrebuje hlapca?!«

Niko je trmasto odbrusil: »Že kdo! Kmetije in farme še vedno obstajajo, ali ne?«

»Veš kaj, ti ...« Mama je zapihala kot razjarjena mačka, preteče dvignila roko in z gledalo je, da mu bo prisolila eno okoli ušes. Toda mama Nika še nikoli ni udarila in tudi sedaj se je pravočasno obvladala. Spustila je roko in nenadoma ledeno mirno nadaljevala: »No, le poišči si službo, če misliš, da jo boš našel. Ampak dokler si pod najino streho in morava midva skrbeti zate, boš delal to, kar se od tebe pričakuje.« V velikem loku je obšla mizo, se izognila Niku in krenila proti vratom. Ob izhodu se je na kratko zaustavila in rekla: »Zapomni si, jutri ne gremo nikamor. Se bom že z očetom dogovorila. Dokler ne boš opravil vseh svojih šolskih obveznosti, bomo lepo ostali doma. Zaradi mene lahko tudi cel vikend, se bom vsaj spočila ...« Nato je

zapustila prostor in Niko je slišal, kako odločno koraka proti kuhinji.

Nedolgo za njo je tudi Niko ves poklapan odkolovratil iz kabineta. Vrnil se je v svojo sobo, vrgel torbo v kot in pokleknil ob grmadi stvari za na morje. Zložljiva ribiška palica ga je kljub slabi volji privlačila kot magnet. Vzel jo je s kupa in jo pričel sestavljati. »Saj mami ni mislila zares,« se je tolažil, »ko pride ati, se ji bo razpoloženje gotovo popravilo ... ja, in po večerji bo delala z mano ... Če ne, bom pa atija prosil, on že ne bo pristal, da ne gremo ...« Ribiška palica v njegovih rokah je bila hitro nared. Spretno je napeljal še laks in že je bil pripravljen za ribolov. Razgledoval se je okoli sebe in iskal primeren predmet, da bi ga poskusil ujeti na trnek.

»Aha, skat!« je naenkrat navdušeno zavriskal. »Ti boš moj, le čakaj ...« Seveda v njegovi sobi ni bilo nobene ribe, še akvarija ne, a spodnjice, ki jih je nemarno odvrigel prejšnji večer in so visele na robu koša, so bile povsem dovolj, da so mu razburkale domišljijo. Skočil je na noge, si nataknil

škornje, se postavil v smer izbrane žrtve in zamahnil s palico. Takrat je trikrat potrkalo po vratih. »Nok! Nok! Nok!«

Niko je sredi zamaha povesil roko. Nemudoma se je zasukal, skrnil palico za hrbet in se previdno oglasil: »Jaaaa?«

Vrata so se počasi odprla in prostor med njimi je zapolnila nenavadna pojava. Starejša, precej obilna gospa, zavita v pisano pelerino in pokrita z zašiljenim, malo pod vrhom prelomljenim klobukom, izpod katerega so štrleli navihani kodri rozastih las, je zvedavo poškilila v notranjost: »A sem prav prišla, mladi mož? Si ti morda Niko?«

Zven njenega glasu je bil prijeten, okrogel obraz simpatičen in oči tople. Kljub temu se je Niku zdela nadvse smešna. Še posebej zato, ker ji je za trakom klobuka tičala dolga zelena vejica, ki se je med njenim govorjenjem neprestano zibala sem in tja, kakor da bi poplesovala po taktu.

»Oh, to je zagotovo kakšna upokojena učiteljica, ki jo je poklicala mami, da bi mi

pomagala pri nalogah!« se je v sebi razveselil Niko. »Torej bomo le šli na morje! Ful super! Ampak ta je res prava slika ... ha, ha ...« Da se ne bi zasmel na ves glas, je močno stisnil ustnice in hitro pogoltnil krohotec, ki ga je ob pogledu nanjo žgečkal po grlu.

»Sem, ja! Dober večer. Kar naprej,« jo je vljudno povabil. »Vas mami pošilja, ne? Oprostite za nered, ampak jutri odpotujemo in sem pakiral. Samo malo počakajte, prosim. Takoj nama bom naredil prostor ...« Odvrigel je ribiško palico, preskočil skladovnice svojih oblačil in potrebščin, ki so mu ležale na poti do pisalne mize, in začel urno pospravljati po njej.

Obiskovalka je vstopila v sobo in neslišno zaprla vrata za seboj. Snela je ogromno malho, ki jo je nosila čez ramo, jo odložila na razmetano posteljo in vedro rekla: »Hej, sinko, počasi, počasi! Mize sploh ne bova potrebovala! Nisem prišla, da bi te silila k učenju, saj vendar dobro vem, da je šola zate popolna izguba časa. Veš, jaz sem čaribaba. Jurka mi je ime.«

»K-kaj?« se je zataknilo Niku in od presenečenja so se mu stripi, ki jih je hotel z mize prestaviti na nočno omarico, razsuli po tleh. Osuplo se je zastrmel v gostjo: »Mar vi niste učiteljica? Ne razumem, kdo pravite, da ste?«

»Oh, si trde glave! Ja čarovnica sem vendar! Toda kar naravnost ti povem, da mi ta naziv ni niti malo všeč. Sliši se preveč strašljivo in za povrhu je še zastarel. Ljubše mi je, če mi rečeš čaribaba ...«

Niko je molče bolščal vanjo, kot da ima pred seboj prikazen. Za nekaj trenutkov je pozabil celo dihati. Nato se mu je obraz razjasnil. Udaril se je po čelu in prasn timer v krohot: »Ha, ha, zdaj pa ste me ... ha, ha, ha ... Skoraj sem vam verjel, ha, ha, ta vam je bila res dobra ... Ha, ha, ha ...« Od smeha ga je tako zvijalo, da se je sesedel na stol in še lep čas lovil sapo.

Gospa, ki se je predstavila kot Jurka, ni niti z besedico komentirala njegovega izpada. Posvetila se je svoji malhi in jo začela razvezovati.

»Ampak bilo bi pa ful super, če bi zares bili kakšna čarovnica oziroma čaribaba, kot ste rekli,« se je oglasil Niko, ko se je toliko umiril, da je lahko spet normalno govoril. Z navdušenjem je razpredal dalje: »Potem midva ne bi imela veliko dela! Vi bi en dva tri začarali, da bi se moje naloge kar same napisale, in jaz bi hokus pokus v sekundi znal za čisto petko. Oh škoda, da čarovnice v resnici ne obstajajo!«

Niko je gladko spregledal Jurkin nejevoljen pogled, s katerim ga je ošinila. Vso njegovo pozornost je pritegnilo nekaj, kar se je vtem zableščalo iz njene malhe. »Vauuu! Lahko vidim?« je vzkliknil, skočil s stola in že tudi sam stal ob postelji. Za nenavadnim, kolesarskemu podobnim krmilom z neštetiimi prestavami in nekakšnimi merilci se je iz platnene vreče prikazalo še kovinsko sedlo, na katerega je bilo krmilo pritrjeno.

»Kaj pa je to?« je vprašal v čudenju in pogladil srebrno sedalo, ki se mu je zdelo tako veliko, da bi na njem lahko sedele

vsaj tri odrasle osebe. »Je to kakšen učni pripomoček?«

»Ne! To je sodobna naprava za letenje. Čaribabe dandanes ne uporabljamo več brezovih metel, da bi ...«

Niko je nestrpno zacepetal: »Pa dajte no, nehajte me zafrkavati, prosim! Res me zanima ...«

»Potem pa poslušaj,« je z enako nestrpnostjo odgovorila Jurka. »Kolikokrat ti še naj povem, kdo sem?!« Tlesnila je s prsti in nenadoma se je sedlo dvignilo, se iznad postelje premaknilo na sredo sobe in nato dober meter od tal obviselo v zraku. »Tako. In s tem tukaj bova zdaj lepo odletela ...«